

Rijssen - Enkeltje leemputten

Van Rijssen naar Herikerberg via Borkeld

Ongeveer honderd jaar geleden wemelde het in Nederland van de steenbakkerijen. Alleen al in de omgeving van Rijssen en Markelo waren er in de hoogtijdagen zo'n tachtig. Leem werd gewonnen uit putten die verspreid lagen in het landschap. Om het materiaal van de groeves naar de fabrieken te vervoeren hadden enkele steenfabrieken in Rijssen een smalspoor in bedrijf. Een smalspoor is minder breed dan een gewoon treinspoor. Ook zijn de locomotieven veel kleiner. Een veldspoor is een variant en is speciaal ontworpen voor transport op een slappe bodem en in een golvend terrein. Op de wandeling volg je een deel van het traject van het grotendeels verdwenen smalspoor. Na de snelweg A1 overgestoken te zijn kom je in natuurgebied 'de Borkeld'. Met een prachtig uitzicht op de 40 meter hoge top van het aardkundig monument de Friezenberg. Lopend door de weilanden en het essenlandschap kom je langs herberg de Pot, binnen lijkt de tijd 150 jaar te hebben stilgestaan. Rond de Herikerberg zijn de voormalige leemputten goed te herkennen. Zoals in de crossbaan waar motorcrossers de zijanten mooi 'schoon' houden. De geologische en bodemkundige opbouw van de putten is daardoor soms goed te zien. En wie wil weten hoe bakstenen gemaakt worden is bij 'Tichelwaark Museum Rohaan' aan het goede adres.

Routebeschrijving

1. Start NS Station Rijssen

Met rug naar station plein oversteken en RD (Boomkamp). De straat wordt voetgangersgebied. Links van de fontein op plein de Schildkerk.

2. Schildkerk - tufsteen en zwerfkeien

Met rug naar ingang kerk LA (de Elsenerstraat). Bij 4-sprong RD, daarna eerste straat schuin links (Polhoek). Aan einde van parkeerplaats de drukke weg (Verlengde Oranjestraat) oversteken en Lenfertsweg in. Wandelpad negeren, volg de verharde weg tot aan het eind. Aan de overzijde is de ingang van begraafplaats Lenfert.

3. Begraafplaats Lenfert - granieten gevelplaten

Ga RA en aan eind op T-splitsing RD bospad in. Op T-splitsing LA, volg vanaf hier groene pijlen en wit-rode route. Even een lastig stukje tot aan verharde weg (verdwalen is nauwelijks mogelijk, rechts schemeren zo af en toe de huizen tussen de bomen). Op 4-sprong RD de groene pijl volgen, op Y-splitsing links aanhouden. Bij paaltje N55 wijst groene pijl naar links, ga hier RD, blijf wit-rode route volgen. Je komt bij een bankje, neem voorbij bankje pad schuin naar rechts. Verharde weg oversteken (pas op, druk) en loop naar hek rechts van materieelstation Rijssens leemspoor.

4. Materieelstation Rijssens Leemspoor

Volg vanaf hier het spoorlijntje tot aan eindstation Arend Baanstraat (5). Als je langs het spoor loopt zie je na het elektriciteitshuisje een helling. In de Tweede Wereldoorlog werd die door de Duitsers gebruikt als lanceerinstallatie voor 'Vergeltungswaffe 1' (V1). De V1's werden afgevuurd richting Engeland en de haven van Antwerpen.

5. Eindstation A. Baanstraat - leem over smalspoor

Keer om via fietspad (rood asfalt). Steek spoorlijntje over en loop door tot aan T-splitsing (rechts bevindt zich een Joodse begraafplaats). Ga LA (Brekeldlaan) en daarna RA (Oude Markeloseweg zandpad en fietspad). Op 4-sprong RD, wildrooster oversteken en autosnelweg A1 oversteken (rechts een ecoduct). RA na volgende wildrooster. Na ongeveer 500 m staat aan de linkerkant een bankje plus steen met opschrift.

6. Gedenksteen Jan Barkman

Vervolg pad op 4-sprong RD met paddenstoel RD (richting Friezenberg) tot aan 5-sprong. Direct rechts een grafheuvel met informatiebord.

7. Grafheuvels

Keer om en neem brede pad RA. Direct rechts langs het pad nog enkele lagere grafheuvels. Eerste afslag RA tussen houten hekjes door en trap op naar uitzichtpunt.

8. Aardkundig monument De Friezenberg

Vervolg pad, het maakt een bocht om de Friezenberg heen. Ga door het klaphekje, op T-splitsing zandpad oversteken en op fietspad LA. Het fietspad volgen tot uitzichtpunt.

9. Uitzichtpunt de Borkeld

Loop door, verlaat fietspad bij houten constructie (ruiterpoort) en voorbij wildrooster LA (zandpad met fietspad). Op 4-sprong RA (klinkerweg Oude Rijssenseweg). Op volgende 4-sprong met verharde wegen LA (Groningerveldweg). Voorbij (vervallen) boerderij met nr. 6 buigt weg naar links. Ga hier RA, de velden in bij bord Ommetje.

10. Ommetje Goastokpad - kwel en ijzerrijk water

De bordjes met voetjes wijzen de weg. Houd prikkeldraad rechts. Bij houten hek RA langs de Potbeek. Steek verderop bij bruggetje de beek over, ga RD tussen bomenrij aan overzijde naar schuur aan linkerkant.

11. De Smitshoeve

Steek verharde weg (druk!) over en RA fietspad. Bij 4-sprong LA en direct RA weiland in het Ommetje vervolgen tot boerderij links (12). NB. als het gras erg hoog of nat is kan je langs de harde weg lopen tot aan boerderij rechts.

12. Herberg de Pot - zwerfsteen met fenokristen en Bentheimer zandsteen

Met je rug naar herberg langs transformatorhuisje en informatiebord bospad inlopen. RD op verharde weg (Herikeresweg). Op 5-sprong RD (breed zandpad). Rechts langs het pad een groen hek. Ongeveer 100 m verder zie je aan beide zijken van de weg groene hekken. Ga vóór de groene hekken RA naar beneden de crossbaan in en volg je weg door de slingerende crossbaan.

13. Crossbaan Herikerberg - leemlagen

Aan linkerkant bij paaltje met paars plaatje en bankje de crossbaan weer verlaten. Breed pad met fietspad oversteken en links langs de leemput het smalle paadje in. RA bij breed pad en weer RA bij slagboom met bordje landgoed Weldam. Links staat (een beetje verscholen) een informatiebordje over leemkuilen. Loop door tot aan 'groot gat' rechts (14).

14. Leemput 'de Pieuw'

Op Y-splitsing smal pad rechts aanhouden en bovenlangs de leemput lopen. Bij een steile afdaling rechts een boom met prachtige wortels(foto). Houd hier links aan net als bij bankje verderop. Op Y-splitsing links (bordje met blauwe pijl opschrift KnTs). Op 4-sprong RD bij volgende 4-sprong RA (blauwe pijl blijven volgen) tot aan T-splitsing met aan overzijde hut (15).

15. Schuilhut - baksteen

LA vóór hut en steek provinciale weg (druk!) over en loop naar stenen schuur rechts (16).

16. Tichelwaark Museum Rohaan - bakstenen, tegels en keramiek

Keer om, bij provinciale weg LA tot aan informatiebord links en veldoven (17).

17. Veldoven 'Bram'

Steek weg over en ga op het fietspad LA naar boom met bankje aan je rechterhand (18).

18. Buurtbank van Eerden

Keer om, steek weg weer over en LA fietspad volgen tot aan bushalte bij hotel Herikerberg (19).

19. Eindpunt Herikerberg bushalte lijn 80

Praktische informatie

De wandeling is beschreven vanaf Rijssen. Je zou je auto of fiets kunnen parkeren bij hotel Herikerberg(19). Buslijn 80 gaat rechtstreeks naar station Rijssen (behalve op zondag).

Natuursteen in gevels, je loopt er zo aan voorbij. En dat is jammer, want puien en stoepranden zitten vol met verborgen schatten. Deze wandelgids is een hulpmiddel voor 'veldwerk' in de stad en door het Nederlandse geologische landschap. De wandelgids 'Steengoeie wandelingen' beschrijft 10 wandelingen langs stenen en geeft geologische toelichting. De gids is te bestellen op www.steengoedewandelingen.nl en www.gegarandeerdonregelmatig.nl.

4

Neem een abonnement!

Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts

€ 13,50